

**Behovsutredning och tillsynsplan 2017-2019
Samhällsbyggnadsförvaltningen
Bygg- och miljöenheten**

1 Inledning

Myndigheter med ansvar för tillsyn enligt miljöbalken ska enligt miljötillsynsförordningen (SFS 2011:13) ha en aktuell behovsutredning för tre år för myndighetens hela ansvarsområde enligt miljöbalken. Utredningen ska ses över vid behov och minst en gång per år. Behovsutredningen ska redovisa vilka behov nämnden har av tillsyn och kontroll. Register ska föras över de verksamheter som kräver återkommande tillsyn. Baserat på utredningen och register ska myndigheten inför varje verksamhetsår göra en samlad tillsynsplan.

Enligt livsmedelslagen ska kontrollmyndigheten ha den kompetens och de resurser som krävs för att utföra kontroll och tillsyn så att lagstiftningen efterlevs i alla led i livsmedelsproduktionen. För att säkerställa kraven omfattar behovsutredningen och tillsynsplanen även livsmedelsområdet.

2017 ingår även byggenhetens verksamhet i bygg- och miljöenhetens behovsutredning och tillsynsplan.

Tillsynsplanen ska:

- vara lätt att följa upp,
- visa vilka tillsynsaktiviteter som ska genomföras och bortprioriteras,
- visa hur tillgängliga resurser ska prioriteras,
- ligga till grund för medarbetarnas individuella tillsynsplaner.

Inom samtliga arbetsområden ingår, förutom tillsynstid, även information och rådgivning till verksamhetsutövare, kommuninvånare samt samverkan internt och externt.

Det konstateras, liksom tidigare år (sen 2010), en differens mellan tillgängliga resurser och beräknat behov för planerad tillsyn, vilket kommer att kräva ytterligare handläggaresurser i framtiden. På kort sikt får tillsynsuppdraget prioriteras inom de arbetsområden där mesta möjliga miljönytta kan uppnås med våra insatser utan att vare sig tappa kvalitet eller en god service mot företag/allmänhet.

Utöver tillsynsplanen finns flera styrdokument som styr bygg- och miljöenheten utifrån kommunens visionsarbete. Dessa bryts årligen ned till en enhetsplan för bygg- och miljöenheten. Tillsynsplanen och enhetsplanen kopplas till varandra i enhetens interna planering.

2 Behovsutredning

Tillsynsplanen är upplagd på att varje heltidstjänst har cirka 1000 timmar per år för tillsyn och tillsynsrelaterat arbete. Tillsynen kan till stora delar vara fakturerbar men innehåller också flera områden där avgifter inte kan tas ut.

2.1 Miljöbalken

Målet med tillsynen enligt miljöbalken är att säkerställa syftet med miljöbalken och dess följdlagstiftning. Tillsynsmyndigheten ska därför på eget initiativ eller efter anmälan i nödvändig utsträckning kontrollera att lagstiftningen, inklusive villkor meddelade i tillstånd, följs. Myndigheten ska vidta åtgärder för att åstadkomma rättelse, men även genom telefonrådgivning, information och liknande skapa förutsättningar för att balkens ändamål tillgodoses.

Miljöbalkens ansvarsområde är brett och omfattar bland annat:

- miljöfarliga större verksamheter (c-verksamheter)
- miljöfarliga mindre verksamheter (u-verksamheter)
- enskilda avlopp (ca 2000 i kommunen)
- hälsoskydd (skolor/förskolor, hygienlokaler, samlingslokaler m.fl.)
- naturvård (naturvårdsplan och naturvårdsprojekt)
- samhällsbyggnad/övergripande (VA-plan, översiktsplan m.m.)
- miljöövervakning (vattenråd, bäckprovtagning, m.m.)

Enheten behöver ca 5 800 timmar (motsvarar knappt 6 handläggare) i snitt per år för tillsyn (inklusive samhällsövergripande frågor och naturvård) enligt miljöbalken. Underlaget bygger på SKL:s bedömning av tidsfaktorer, tidigare behovsutredningar samt enhetens samlade erfarenhet. Tillsynsbehov och de tillgängliga resurserna fördelar sig enligt tabellen nedan (översiktliga och

avrundade siffror). En mer detaljerad beräkning av det bedömda tillsynsbehovet finns i bilaga 1. Det ökade behovet under 2017 jämfört med 2018 beror på att arbete med översiktsplan och inventering av hälsoskyddsobjekt tillkommer 2017.

Enheten har (inklusive 300 timmar av miljöchefstjänsten för handläggning och stöd 2,8 tjänster (ca 2800 timmar) till sitt förfogande inom miljöbalkens område vilket innebär att differensen för år 2017 är cirka 3 handläggare.

Tillsynsområde	Planerat 2017	Bedömt behov 2017	Differens	Bedömt behov 2018	Bedömt behov 2019
Miljöfarlig verksamhet mm*	1250	4100	2850	4100	4100
Hälsoskydd	530	530	0	500	500
Övrigt**	625	675	50	600	600
Kvalitetsarbete***	440	600	160	600	600
Summa	2845	5905	3060	5800	5800
Antal handläggare	2,8	5,9	3,1	5,8	5,8

* I miljöfarlig verksamhet har i årets rapport en sammanslagning gjorts av miljöfarliga verksamheter, miljöskador, lantbrukstillsyn, kemiska produkter samt avfall- och producentansvar samt avlopp

** I övrigt ingår miljöövervakning, samhällsplanering, naturvård mm

*** Kvalitetsarbetsposten är sådant som direkt kan kopplas till tillsynsrelaterad kontroll.

2.2 Livsmedelslagen

Målet med tillsynen enligt livsmedelslagstiftningen är att kontrollera att livsmedelsföretagen lever upp till livsmedelslagen med tillhörande förordningar och att de kan garantera säkra livsmedel.

Livsmedelskontroll utförs enligt den riskklassning som årligen genomförs i enlighet med livsmedelsverkets regler. Livsmedelsföretagen betalar en årlig fast kontrollavgift som baseras på riskklassificeringen. För verksamheter som har sådana brister att extra kontroller krävs för att uppnå en god hantering utförs så kallad offentlig kontroll. I kommunen finns cirka 50 livsmedelsföretag.

Kontrollen ska vara riskbaserad, regelbunden, effektiv och i huvudsak ske utan förvarning. Myndigheten ska ha kompetens för att upptäcka avvikelser och bedöma dess risker och kommunicera avvikelser så att företagen förstår innebörden och kan vidta lämpliga åtgärder. En ny livsmedelslagstiftning beräknas träda ikraft 2018 vilket kan leda till förändrat tillsynsbehov i kommunen.

Bollebygds kommun behöver mellan 500 till 600 timmar per år för kontroll samt kontrollrelaterat arbete (rapportering till livsmedelsverket, kalibrering av instrument osv). Idag finns resurser och kompetens som motsvarar behovet.

Tillsynsområde	Planerat 2017	Bedömt behov 2017	Differens	Bedömt behov 2018	Bedömt behov 2019
Livsmedel	500	580	80	580	580
Summa	500	580	80	580	580
Antal handläggare	0,5	0,6	0,1	0,6	0,6

2.3 Alkohollagen

Borås Stad utför under 2017 kontroll samt handläggning av ansökningar mm. I nuläget lägger enheten arbetstid inom området, t ex att handlägga nämndbeslut, utan att kunna få del av någon intäkt. Borås Stad kommuner under april månad 2017 att anta tillsynsplan för 2017. Då Bollebygds kommun anpassar sin tillsynsplan utefter Borås Stads tillsynsplan kan en tillsynsplan för alkohollagen tas upp till beslut i maj 2017.

2.4 Tobakslagen (tillsyn över rökfria miljöer/rökfria skolgårdar)

Borås Stad utför under 2017 kontroll samt handläggning av ansökningar mm. Undantaget är dock "rökfria miljöer/rökfria skolgårdar" som inte ingår i avtalet. Under 2017 kommer rökfria skolgårdar att kontrolleras i samband med hälsoskyddsprojekt riktat mot skolor/förskolor. Tiden för denna kontroll är inberäknat i kolumnen hälsoskydd i tabellen under avsnitt 2.1.

2.5 Lagen om receptfria läkemedel

Från och med 2016 har enheten hand om tillsyn enligt Lagen om vissa receptfria läkemedel. Bedömt behov för Lagen om receptfria läkemedel är 25 timmar år 2017.

Tillsynsområde	Planerat 2017	Bedömt behov 2017	Differens	Bedömt behov 2018	Bedömt behov 2019
Receptfria läkemedel	25	25	0	15	15
Summa	25	25	0	15	15
Antal handläggare	0,02	0,02	0	0,02	0,02

2.6 Plan- och bygglagen samt bostadsanpassning.

Tillsynen ska säkerställa syftet med plan- och bygglagen och dess följdlagstiftning. Tillsynsmyndigheten ska därför på eget initiativ eller efter anmälan i nödvändig utsträckning kontrollera att lagstiftningen, inklusive villkor meddelade i tillstånd, följs. Myndigheten ska vidta åtgärder för att åstadkomma rättelse, men även genom telefonrådgivning, information och liknande skapa förutsättningar för att plan- och bygglagens ändamål tillgodoses.

Inom plan- och bygglagens verksamhetsområde har byggenheten tillgång till två heltidstjänster som bygglovshandläggare. Dessutom bedöms att bygg- och miljöchef kommer att använda cirka 20 procent av sin tjänst på bygglovsrelaterade ärende samt stöd från administrativa enheten. Detta motsvarar sammanlagt 2200 timmar.

Bygglovshandläggarna handlägger utöver ärenden enligt plan- och bygglagen även bostadsanpassningsbidragsärenden samt strandskyddsärenden.

Tillsynsområde	Bedömt behov 2017
Obligatorisk tid	2485
Styrd tillsyn	*
Projekt (ÖP, avsluta äldre ärenden)	240
Telefonkontakt ej kopplade till tillsynsärenden	700

Övrigt	400
Summa	3825
Antal handläggare	3,8**

* Då det är första gången tillsynsplanen innehåller även byggenhetens arbete finns ingen uppskattning av behovet för den styrda tillsynen, utan detta arbetas fram under 2017.

** Inklusiv bygg- och miljöchef, administrativ personal och bygglovshandläggare

2.7 Slutsats för samtliga arbetsområden för bygg- och miljöenheten

Det finns en resursbrist motsvarande drygt tre tjänster inom miljöbalksområdet om tillsynstakten för de enskilda avloppen ska uppfyllas i enlighet med de allmänna råden.. Det finns en resursbrist motsvarande drygt en tjänst inom plan- och bygglagen. När resurserna inte räcker till sker en prioritering av arbetsuppgifter och tillsyn.

3 Tillsynsplan 2017

3.1 Personal och resurser

Det finns sex tjänster inom enheten (varav 5,5 handläggare under förutsättning att bygg- och miljöchefen lägger 0,5 procent av sin tjänst på handläggning av ärenden). Dessa fördelas inom följande ansvarsområden per tjänst:

Typ av tjänst	SSG	Ansvarsområden
Miljöinspektör	1	Tyngdpunkt på livsmedel och hälsoskydd
Miljöinspektör	1	Tyngdpunkt på handläggning av enskilda avloppsanläggningar och vattenvårdsärenden
Miljöinspektör	1	Tyngdpunkt på handläggning av miljöskyddsärenden
Bygglovshandläggare	1	Handläggning av bygglovsärenden med tyngdpunkt på bygglovsgranskning
Bygglovshandläggare	1	Handläggning av bygglovsärenden med tyngdpunkt på tekniskt samråd, arbetsplatsbesök och slutsamråd. Handläggning av strandskyddsärenden. Handläggning av bostadsanpassning.
Bygg- och miljöchef	1	30 procent av tjänsten på handläggning samt "backup" av ärenden inom miljöbalken/livsmedelslagstiftning/alkohollagen, 20 procent av tjänsten på handläggning samt "backup" av ärenden inom plan- och bygglagen

		samt bostadsanpassning. Övriga 50 %, personal-, ekonomi- och verksamhetsansvar.
--	--	---

Utöver detta har enheten ett visst administrativt stöd från administrativa enheten avseende registrering av ärenden, viss expediering och kommunicering i ärenden samt fakturering.

Vid tillsynsplanering planeras den tid som beräknas för tillsyn d vs cirka 1000 timmar per år och heltidstjänst.

3.2 Prioriteringar 2017

Bygg- och miljöenheten kommer under 2017 prioritera enligt följande prioriteringsordning:

Förstahandsprioritet:

- Handlägga inkommande ansökningar, anmälningar och klagomål inom miljötillsyn, hälsotillsyn, alkohol och tobak, receptfria läkemedel, bygglov/bygganmälningar.
- Tillsyn av de objekt som har fasta årsavgifter
- Svar på inkommande frågor via telefon och mail inom enhetens arbetsområde.
- Svar på motioner
- Införa digitalt system för bygglovsenhetens verksamhet
- Rökfria skolgårdar

Andrahandsprioritet:

- Tillsyn och klassning av hälsoskyddslokaler inklusive projekt kring städning, kemikalier och ventilation i förskolor och skolor.
- Tillsyn av fastigheter med gödselhantering
- Tillsyn av större avloppsanläggningar
- Arbete med koppling till den översiktsplan (inklusive naturvårdsplanens färdigställande) och VA-plan som andra enheter inom Samhällsbyggnad driver under 2017.
- Ta fram riktlinjer för enskilda avlopp
- Svar på remisser och enkäter från statliga verk.
- Avslut av äldre ärenden

- Informationsmöte för avloppsentreprenörer
- Miljöövervakning

Nedprioriterade områden:

- U-verksamheter
- Förorenad mark
- Köldmedier
- Förebyggande arbete
- Egeninitierade tillsynsprojekt
- Avloppsinventeringar enskilda hushåll
- Inventering av objekt miljöskydd
- Egeninitierade naturvårdsprojekt

4 Tillsynsrelaterade frågor

4.1 Samverkan

Enheten deltar i flera olika former av samverkan med andra kommuner samt med länsstyrelsen:

- Miljösamverkan Västra Götaland
- Byggsamverkan Västra Götaland (Startar våren 2017)
- Sjuhäradskommunernas samverkansprojekt och samsynsarbete

4.2 Kompetens och fortbildning

Medarbetarna på bygg- och miljöenheten behöver upprätthålla en fortsatt hög kompetens inom olika tillsynsområden och hålla sig ajour med de omfattande regelverk som styr enhetens arbete. Varje medarbetare ansvarar, i samråd med enhetschef, för att delta i relevanta utbildningar och seminarier som anordnas av t ex Livsmedelsverket, Naturvårdsverket, Boverket m.fl.

Under våren 2017 sker en kartläggning av bedömt kunskapsläge hos medarbetarna inom de olika arbetsområdena. Kartläggning av liknande typ genomfördes 2014 men är i dagsläget inaktuell för enheten. Kompetenskartläggningen bör framledes uppdateras i samband med de årliga medarbetarsamtalen.

Personalen på enheten har tillgång till JP Infonet som är en webbaserad tjänst som förutom lagstiftning även innehåller förarbeten och kommentarer till lagstiftning samt kommenterade rättsfall. De centrala tillsynsmyndigheterna har också information och länkar på sina respektive webbplatser.

4.1 Tillgänglighet

Besöks- och telefontiderna har under 2016 begränsats för bygg- och miljöenheten till vardagar mellan kl 08.00 – 12.00. Besök under andra tider sker endast efter enskilda bokningar. Vid inspektioner, möten etc. kan telefonsamtal inte tas emot, utan då kan den som ringer lämna meddelanden för att senare bli kontaktad av handläggare. Handläggare kan också kontaktas per e-post. Enheten arbetar också med frågeställningar som kommunikation och bemötande i sin roll som myndighet.

Personalen på enheten har ingen beredskap, det är alltså inte säkert att någon handläggare går att nå vid eventuellt utbrott, utsläpp av miljöskadligt ämne eller liknande utanför normal arbetstid.

4.1 Avgiftsfinansiering

Bygg- och miljöenheten strävar efter att tillsyn och kontroll inom myndighetens verksamhet ska vara avgiftsfinansierad i så stor utsträckning som möjligt. Avgifter tas ut enligt av Kommunfullmäktige fastställd taxa.

Det finns dock arbetsuppgifter inom enhetens arbetsområde som inte kan avgiftsfinansieras. Exempel på sådana uppgifter är:

- Medverkan i översiktsplan, va-plan, detaljplan
- Telefonrådgivning till medborgare, företag och organisationer som inte kan knytas till något specifikt tillsynsärende.
- Bostadsanpassning
- Miljöövervakning
- Naturvårdsprojekt/planer
- Motioner

- Remisser och enkäter

5 Slutsatser

Behovsutredningen visar att det finns behov av ytterligare drygt 3 miljöinspektörer och drygt 1 bygglovshandläggare utöver det som finns i bygg- och miljöenhetens budget för 2017.

Delar av bygg- och miljöenhetens verksamhet kan avgiftsfinansieras, men en del är skattefinansierad.

6 Uppföljning

Uppföljning av tillsynsplanen redovisas vid Samhällsbyggnadsnämndens sammanträde i augusti (delårsuppföljning) samt vid Samhällsbyggnadsnämndens första sammanträde 2018. Efter utgången av varje år görs en ny bedömning av behovsutredningen.